

Repertoriul jurisprudenței

HOTĂRÂREA TRIBUNALULUI (Camera a șaptea extinsă)

19 ianuarie 2022*

„Acțiune în anulare și în despăgubire – Concurență – Abuz de poziție dominantă – Piața slovacă a serviciilor de telecomunicații de mare viteză – Decizie prin care se constată o încălcare a articolului 102 TFUE și a articolului 54 din Acordul privind SEE – Hotărâre care anulează în parte decizia și reduce cuantumului amenzii aplicate – Refuzul Comisiei de a plăti dobânzi moratorii – Articolul 266 TFUE – Articolul 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 – Încălcare suficient de gravă a unei norme de drept care conferă drepturi particularilor – Privare de beneficiul cuantumului amenzii plătite în mod nejustificat – Beneficiu nerealizat – Dobânzi moratorii – Rată – Prejudiciu”

În cauza T-610/19,

Deutsche Telekom AG, cu sediul în Bonn (Germania), reprezentată de P. Linsmeier, U. Soltész, C. von Köckritz și P. Lohs, avocați,

reclamantă,

împotriva

Comisiei Europene, reprezentată de P. Rossi și L. Wildpanner, în calitate de agenți,

pârâtă,

având ca obiect, pe de o parte, o cerere întemeiată pe articolul 263 TFUE prin care se solicită anularea deciziei Comisiei din 28 iunie 2019 prin care se refuză reclamantei plata de dobânzi moratorii pentru cuantumul principal al părții din amendă rambursate ca urmare a Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), și, pe de altă parte, o cerere întemeiată pe articolul 268 TFUE prin care se solicită repararea unui beneficiu nerealizat din cauza privării de beneficiul acestui cuantum principal sau, cu titlu subsidiar, a prejudiciului rezultat din refuzul Comisiei de a plăti dobânzi moratorii pentru cuantumul respectiv,

TRIBUNALUL (Camera a șaptea extinsă),

compus din domnii R. da Silva Passos (raportor), președinte, și V. Valančius, doamna I. Reine și domnii L. Truchot și M. Sampol Pucurull, judecători,

grefier: doamna S. Jund, administratoare,

având în vedere faza scrisă a procedurii și în urma ședinței din 30 iunie 2021,

* Limba de procedură: germana.

pronunță prezenta

Hotărâre

Istoricul litigiului

- 1 La 15 octombrie 2014, Comisia Europeană a adoptat Decizia C(2014) 7465 final privind o procedură inițiată în temeiul articolului 102 TFUE și al articolului 54 din Acordul privind SEE (Cazul AT.39523 – Slovak Telekom), rectificată prin Decizia C(2014) 10119 final din 16 decembrie 2014, precum și prin Decizia C(2015) 2484 final din 17 aprilie 2015 (denumită în continuare „Decizia din 2014”). Articolele 1 și 2 din Decizia din 2014 au următorul cuprins:

„Articolul 1

- (1) Întreprinderea formată din Deutsche Telekom AG și Slovak Telekom a.s. a săvârșit o încălcare unică și continuă a articolului 102 din tratat și a articolului 54 din Acordul privind SEE.
- (2) Încălcarea a durat de la data de 12 august 2005 la data de 31 decembrie 2010 și a constat în următoarele practici:
- (a) ascunderea față de operatorii alternativi a informațiilor privind rețeaua necesare pentru accesul neîngrădit la buclele locale;
  - (b) restrângerea domeniului de aplicare al obligațiilor sale privind accesul neîngrădit la buclele locale;
  - (c) stabilirea unor clauze și condiții neechitabile în oferta sa de referință în materie de acces neîngrădit în ceea ce privește colocarea, calificarea, previziunile, reparațiile și garanțiile bancare;
  - (d) aplicarea unor tarife neechitabile care nu permit unui operator la fel de eficient care se bazează pe accesul cu ridicata la buclele locale degрупate ale Slovak Telekom a.s. să reproducă serviciile cu amănuntul oferite de Slovak Telekom a.s. fără să înregistreze pierderi.

Articolul 2

Pentru încălcarea prevăzută la articolul 1, se aplică următoarele amenzi:

- (a) o amendă de 38 838 000 de euro aplicată în solidar Deutsche Telekom AG și Slovak Telekom a.s.;
- (b) o amendă de 31 070 000 de euro aplicată Deutsche Telekom AG.

Amenzile se achită în euro în termen de trei luni de la data notificării prezentei decizii în următorul cont bancar pe numele Comisiei Europene:

[...]

Amenzile sunt purtătoare de dobânzi de drept începând de la expirarea termenului citat anterior, la rata utilizată de Banca Centrală Europeană pentru principalele sale operațiuni de refinanțare în prima zi a lunii în cursul căreia a fost adoptată prezenta decizie, majorată cu 3,5 puncte procentuale.

În cazul în care o întreprindere menționată la articolul 1 introduce o acțiune, ea asigură plata amenzii în termenul stabilit fie prin furnizarea unei garanții bancare acceptabile, fie prin plata provizorie a amenzii, în conformitate cu articolul 90 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al Comisiei [din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO 2012, L 362, p. 1)].”

- 2 La 24 decembrie 2014, reclamanta, Deutsche Telekom AG, a introdus o acțiune împotriva Deciziei din 2014. Această acțiune a fost înregistrată cu numărul T-827/14.
- 3 La 16 ianuarie 2015, reclamanta a plătit amenda de 31 070 000 de euro pentru care era singura debitoare.
- 4 Prin Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), Tribunalul a considerat că, în Decizia din 2014, Comisia a omis să demonstreze că practica tarifară a Slovak Telekom a.s. vizată la articolul 1 alineatul (2) litera (d) din decizia menționată a produs efecte de excludere înainte de 1 ianuarie 2006. Pe de altă parte, el a statuat că cifra de afaceri a reclamantei nu era de natură să reflecte comportamentul individual al acesteia în realizarea încălcării în cauză și că cifra de afaceri menționată nu putea servi, așadar, drept temelie pentru calculul unei amenzi suplimentare aplicate numai acesteia în scop disuasiv.
- 5 Astfel, în primul rând, Tribunalul a anulat articolul 1 alineatul (2) litera (d) din Decizia din 2014 în măsura în care această dispoziție constata că, în perioada cuprinsă între 12 august și 31 decembrie 2005, reclamanta a aplicat tarife neechitabile care nu au permis unui operator la fel de eficient care s-a bazat pe accesul neîngrădit cu ridicata la buclele locale ale Slovak Telekom să reproducă serviciile cu amănuntul oferite de aceasta din urmă fără să înregistreze pierderi.
- 6 În al doilea rând, Tribunalul a anulat articolul 2 din Decizia din 2014 în măsura în care stabilea cuantumul amenzii la plata căruia erau obligate în solidar Slovak Telekom și reclamanta la 38 838 000 de euro și în măsura în care stabilea cuantumul amenzii la plata căreia era obligată numai reclamanta la 31 070 000 de euro.
- 7 În al treilea rând, pe de o parte, Tribunalul a redus cuantumul amenzii la plata căruia erau obligate în solidar Slovak Telekom și reclamanta cu 776 037 de euro și a stabilit acest cuantum la 38 061 963 de euro. Pe de altă parte, Tribunalul a redus cuantumul amenzii la plata căruia era obligată numai reclamanta cu 12 039 019 euro și a stabilit acest cuantum la 19 030 981 de euro.
- 8 În al patrulea rând, Tribunalul a respins în rest acțiunea și a repartizat cheltuielile de judecată.
- 9 În urma unui schimb de scrisori care a început la 13 decembrie 2018, Comisia a rambursat reclamantei, la 19 februarie 2019, un cuantum de 12 039 019 euro.
- 10 La 12 martie 2019, reclamanta a solicitat Comisiei să îi plătească dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între, pe de o parte, 16 ianuarie 2015, dată la care a plătit cuantumul amenzii pentru care era singura debitoare (a se vedea punctul 3 de mai sus) și, pe de altă parte,

19 februarie 2019, dată la care Comisia i-a rambursat partea din amendă considerată nedatorată în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930) (a se vedea punctul 9 de mai sus). Dobânzile moratorii a căror plată era solicitată de reclamantă se ridicau la 1 750 522,83 euro și corespundeau aplicării unei rate de 3,55 % la cuantumul de 12 039 019 euro care îi fusese rambursat de Comisie. Rata de 3,55 % reprezenta rata utilizată de Banca Centrală Europeană (BCE) pentru principalele sale operațiuni de refinanțare în luna ianuarie a anului 2015, și anume 0,05 %, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.

- 11 Prin scrisoarea din 28 iunie 2019 (denumită în continuare „decizia atacată”), Comisia a refuzat să plătească reclamantei dobânzi moratorii.
- 12 În primul rând, în decizia atacată, Comisia a declarat că, la 19 februarie 2019, ea a rambursat cuantumul nominal al amenzii excedentare, și anume diferența dintre cuantumul amenzii aplicate inițial reclamantei în Decizia din 2014 și cuantumul amenzii efectiv datorate ca urmare a reducerii efectuate de Tribunal în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930). Comisia a precizat că cuantumul nominal al amenzii excedentare nu era însoțit de dobânzi pentru motivul că rentabilitățile obținute din acest cuantum erau negative.
- 13 În decizia atacată, Comisia a făcut referire la articolul 90 din Regulamentul delegat (UE) nr. 1268/2012 al acesteia din 29 octombrie 2012 privind normele de aplicare a Regulamentului (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii (JO 2012, L 362, p. 1).
- 14 În această privință, Comisia a explicat că, atunci când amenzile sunt plătite provizoriu în așteptarea epuizării căilor de atac, ea trebuie să asigure cuantumurile încasate cu titlu provizoriu „prin investirea acestora în active financiare, garantând astfel securitatea și lichiditatea fondurilor și vizând de asemenea generarea unui randament pozitiv”. Aceste explicații corespund în esență dispozițiilor articolului 90 alineatul (2) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012.
- 15 Comisia a amintit de asemenea dispozițiile articolului 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, și anume că, „în cazul în care amenda [...] a fost anulată sau redusă, [...] sumele încasate în mod nejustificat și dobânda generată sunt rambursate [...] [și, dacă] rentabilitatea globală generată pentru perioada relevantă a fost negativă, valoarea nominală a sumelor încasate în mod nejustificat se rambursează”.
- 16 În al doilea rând, în decizia atacată, Comisia a examinat argumentul reclamantei potrivit căruia aceasta din urmă era îndreptățită, în conformitate cu Hotărârea din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia (T-201/17, EU:T:2019:81), să încaseze dobânzi moratorii la nivelul ratei utilizate de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate. În răspuns la acest argument, ea a explicat că hotărârea respectivă nu constituia temeiul juridic al achitării dobânzilor moratorii a căror plată era solicitată de reclamantă. În plus, ea a arătat că hotărârea menționată nu a abrogat obligațiile care îi reveneau în temeiul articolului 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012. În sfârșit, ea a precizat că a formulat recurs împotriva acestei hotărâri, care, așadar, nu era definitivă.
- 17 Pe baza acestor explicații, Comisia a concluzionat că nu era în măsură să satisfacă cererea formulată de reclamantă de plată a unor dobânzi moratorii pentru partea din cuantumul amenzii care fusese considerată nedatorată de Tribunal în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930).

Procedura și concluziile părților

- 18 Prin cererea introductivă depusă la grefa Tribunalului la 9 septembrie 2019, reclamanta a introdus prezenta acțiune.
- 19 La 2 octombrie 2019, Comisia a solicitat suspendarea procedurii în temeiul articolului 69 litera (a) din Regulamentul de procedură al Tribunalului, în așteptarea deciziei prin care se finalizează judecata în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39). La 10 octombrie 2019, reclamanta s-a opus acestei cereri. La 22 octombrie 2019, președintele Camerei a noua a Tribunalului a decis să nu suspende procedura.
- 20 Faza scrisă a procedurii s-a închis la 8 mai 2020.
- 21 La 25 februarie 2021, părțile au fost invitate, în cadrul măsurilor de organizare a procedurii prevăzute la articolul 89 din Regulamentul de procedură, să își prezinte observațiile cu privire la concluziile pe care le deduc, în cadrul prezentei cauze, din Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39). Părțile au răspuns la această invitație în termenul stabilit.
- 22 La propunerea Camerei a șaptea, Tribunalul a decis, în temeiul articolului 28 din Regulamentul de procedură, să trimită cauza în fața unui complet de judecată extins.
- 23 La propunerea judecătorului raportor, Tribunalul (Camera a șaptea extinsă) a decis deschiderea fazei orale a procedurii și a invitat părțile să răspundă la mai multe întrebări scrise. De asemenea, Comisia a fost invitată să prezinte un document. Părțile au răspuns la aceste cereri în termenul stabilit.
- 24 Pledoariile părților și răspunsurile acestora la întrebările orale adresate de Tribunal au fost ascultate în ședința din 30 iunie 2021.
- 25 Reclamanta solicită Tribunalului:
  - anularea deciziei atacate;
  - obligarea Uniunii Europene, reprezentată de Comisie, la plata unei despăgubiri financiare în limita a 2 580 374,07 euro pentru prejudiciul pe care l-a suferit ca urmare a faptului că, în perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019, ea nu a fost în măsură să utilizeze cuantumul pe care l-a plătit în mod nejustificat, astfel încât nu a putut obține rentabilitatea pe care acest cuantum i-ar fi permis în mod normal să o obțină sau nu a putut să își reducă costul capitalului în consecință;
  - cu titlu subsidiar, în cazul în care Tribunalul nu ar admite al doilea capăt de cerere, plata unei despăgubiri în limita unui cuantum de 1 750 522,83 euro pentru prejudiciul pe care l-a suferit ca urmare a faptului că, în ceea ce privește perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019, Comisia a refuzat să îi plătească dobânzi moratorii pentru cuantumul de 12 039 019 euro, iar aceasta pe baza ratei utilizate de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate;

- cu titlu încă mai subsidiar, plata unei despăgubiri în limita unui alt quantum pe care Tribunalul îl va considera adecvat, calculat pe baza unei rate a dobânzilor moratorii pe care acesta din urmă o va considera adecvată;
- constatarea faptului că suma care trebuie plătită de Comisie în conformitate cu al doilea, cu al treilea sau cu al patrulea capăt de cerere va fi purtătoare de dobânzi în perioada cuprinsă între data pronunțării hotărârii în prezenta cauză și data plății integrale de către Comisie pe baza ratei utilizate de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate sau, cu titlu subsidiar, pe baza unei alte rate a dobânzilor moratorii pe care Tribunalul o va considera adecvată;
- obligarea Comisiei și a Uniunii la plata cheltuielilor de judecată.

26 Comisia solicită Tribunalului:

- respingerea acțiunii;
- obligarea reclamantei la plata cheltuielilor de judecată.

În drept

- 27 Prin intermediul primului capăt de cerere, reclamanta solicită anularea deciziei atacate. Prin intermediul capetelor de cerere al doilea-al patrulea, aceasta solicită, cu titlu principal, despăgubiri pentru beneficiul nerealizat ca urmare a privării de beneficiul quantumului principal al părții din amenda plătită în mod nejustificat și, cu titlu subsidiar, repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit ca urmare a refuzului Comisiei de a plăti dobânzi moratorii pentru acest quantum. Prin intermediul celui de al cincilea capăt de cerere, ea solicită obligarea Comisiei la plata unor dobânzi moratorii, de la data pronunțării hotărârii care urmează să intervină și până la plata integrală, pentru quantumul care trebuie plătit de aceasta în conformitate cu al doilea, cu al treilea sau cu al patrulea capăt de cerere.
- 28 În împrejurările din speță, Tribunalul consideră oportun să examineze, într-o primă etapă, cererile de despăgubire, precum și cererea de obligare la plata unor dobânzi moratorii de la data pronunțării prezentei hotărâri. Într-o a doua etapă, va fi necesar să se abordeze cererea de anulare.

Cu privire la cererile de despăgubire

- 29 Prin intermediul celui de al doilea capăt de cerere, reclamanta solicită, cu titlu principal, repararea unui beneficiu nerealizat din cauza privării de beneficiul quantumului amenzii pe care l-a plătit în mod nejustificat în perioada cuprinsă între 15 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019. Prin intermediul celui de al treilea capăt de cerere, ea solicită, cu titlu subsidiar, repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit în aceeași perioadă din cauza refuzului Comisiei, contrar articolului 266 primul paragraf TFUE, de a-i plăti dobânzi moratorii pe baza ratei utilizate de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate. Prin intermediul celui de al patrulea capăt de cerere, ea solicită, cu titlu încă mai subsidiar, repararea prejudiciului pe care l-ar fi suferit din cauza dobânzilor moratorii neplătite pe baza unei rate a dobânzilor moratorii pe care Tribunalul o va considera adecvată. Prin intermediul celui de al cincilea capăt de cerere, ea solicită obligarea Comisiei la plata unor dobânzi moratorii de la data pronunțării hotărârii care urmează să intervină.

- 30 Articolul 340 al doilea paragraf TFUE prevede că, în materie de răspundere extracontractuală, Uniunea este obligată să repare, în conformitate cu principiile generale comune ordinilor juridice ale statelor membre, prejudiciile cauzate de instituțiile sale sau de agenții săi în exercițiul funcțiilor lor.
- 31 Potrivit unei jurisprudențe constante, angajarea răspunderii extracontractuale a Uniunii este supusă întrunirii unui ansamblu de condiții, și anume existența unei încălcări suficient de grave a unei norme de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor, caracterul real al prejudiciului și existența unei legături de cauzalitate între încălcarea obligației care incumbă autorului actului și prejudiciul suferit de persoanele vătămate (a se vedea Hotărârea din 10 septembrie 2019, HTTS/Consiliul, C-123/18 P, EU:C:2019:694, punctul 32 și jurisprudența citată).
- 32 În cazul în care una dintre aceste condiții nu este îndeplinită, acțiunea trebuie respinsă în totalitate, fără a fi necesară examinarea celorlalte condiții ale răspunderii extracontractuale a Uniunii. În plus, instanța Uniunii nu este obligată să examineze aceste condiții într-o ordine determinată (a se vedea Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană, C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672, punctul 148 și jurisprudența citată).
- 33 Acestea sunt considerațiile în lumina cărora trebuie examinate cererile formulate de reclamantă.

Cu privire la cererea de despăgubire formulată cu titlu principal prin care se solicită repararea unui beneficiu nerealizat din cauza privării de beneficiul cuantumului amenzii plătite în mod nejustificat

- 34 Cu titlu principal, reclamanta solicită despăgubiri pentru un beneficiu nerealizat care se ridică la 2 580 374,07 euro și care corespunde în esență rentabilității anuale a capitalurilor sale angajate (denumită în continuare „RCA”) sau costului mediu ponderat al capitalului său (denumit în continuare „CMPC”) în perioada cuprinsă între anii 2015 și 2018. Reclamanta susține că acest prejudiciu i-a fost cauzat printr-o încălcare suficient de gravă a articolului 226 primul paragraf TFUE și a articolului 23 alineatele (2) și (3) din Regulamentul (CE) nr. 1/2003 al Consiliului din 16 decembrie 2002 privind punerea în aplicare a normelor de concurență prevăzute la articolele [101 și 102 TFUE] (JO 2003, L 1, p. 1, Ediție specială, 08/vol. 1, p. 167).
- 35 Mai precis, reclamanta invocă un beneficiu nerealizat pentru motivul că, dacă ar fi putut continua să gestioneze suma de care a fost privată în mod nelegal, ar fi putut obține beneficii. Aceasta explică faptul că, cu suma corespunzătoare cuantumului amenzii plătite în mod nejustificat, ar fi putut să realizeze activități economice și să finanțeze investiții. În acest caz, ea și-ar fi procurat mai puține capitaluri externe (și, prin urmare, ar fi economisit cheltuieli de capital) sau ar fi putut, cu cuantumul amenzii plătit în mod nejustificat, să finanțeze investiții suplimentare și să realizeze o rentabilitate mai importantă.
- 36 În această privință, pe de o parte, reclamanta își detaliază RCA-ul între anii 2015 și 2018. Ea explică faptul că aplicarea acestei rentabilități la suma de 12 039 019 euro, și anume cuantumul amenzii plătite în mod nejustificat, permite evaluarea prejudiciului său la 2 580 374,07 euro. Ea precizează că, între anii 2015 și 2018, a concretizat numeroase posibilități de investiții precum dezvoltarea unor rețele de fibră optică, construirea unor noi antene de rețea de telefonie mobilă

sau extinderea ofertei de servicii de stocare în cadrul informaticii de tip *cloud*. Ea deduce de aici că, dacă ar fi dispus de quantumul plătit în mod nejustificat Comisiei, ar fi putut să îl utilizeze și pentru activitățile de investiții menționate.

- 37 Pe de altă parte, reclamanta explică faptul că o imagine foarte similară apare dacă își întemeiază calculul prejudiciului pe CMPC după impozitare în aceeași perioadă. Ea precizează că, în sectorul telecomunicațiilor, CMPC constituie o valoare de referință recunoscută pentru a efectua o estimare economică a măsurilor de investiții și este determinantă pentru obiectivele de rentabilitate ale unei întreprinderi. În această privință, reclamanta face trimitere la punctul 2 din Comunicarea Comisiei privind calculul costului capitalului pentru infrastructura tradițională în contextul examinării de către Comisie a notificărilor naționale în sectorul comunicațiilor electronice din Uniunea Europeană (JO 2019, C 375, p. 1). În opinia sa, faptul că valorile CMPC-ului constituie, în ceea ce o privește, date individuale exacte reiese din valorile care sunt stabilite anual de Bundesnetzagentur (Agenția Federală a Rețelelor, Germania) și care sunt superioare CMPC-ului mediu pe care își întemeiază dreptul la repararea prejudiciului. Aceasta prezintă de asemenea o estimare, efectuată de un cabinet de consultanță, a CMPC-urilor reglementate în statele membre.
- 38 Comisia contestă susținerile reclamantei.
- 39 Potrivit unei jurisprudențe constante, prejudiciul a cărui reparare se solicită în cadrul unei acțiuni în răspundere extracontractuală a Uniunii trebuie să fie real și cert, obligația de a dovedi acest lucru revenind reclamantului (a se vedea Hotărârea din 9 noiembrie 2006, Agraz și alții/Comisia, C-243/05 P, EU:C:2006:708, punctul 27 și jurisprudența citată). Revine acestuia din urmă sarcina de a prezenta dovezi concludente atât cu privire la existența, cât și cu privire la întinderea prejudiciului pe care îl invocă (a se vedea Hotărârea din 16 septembrie 1997, Blackspur DIY și alții/Consiliul și Comisia, C-362/95 P, EU:C:1997:401, punctul 31 și jurisprudența citată).
- 40 În primul rând, trebuie arătat că reclamanta nu demonstrează că ar fi investit în mod necesar suma de care a fost privată în activitățile sale. Astfel, suma care a fost declarată nedatorată de Tribunal și care fusese în prealabil plătită în plus de reclamantă putea fi utilizată în numeroase alte scopuri.
- 41 În al doilea rând, reclamanta nu demonstrează că privarea de beneficiul quantumului amenzii plătit în mod nejustificat Comisiei a determinat-o să renunțe la proiecte specifice din care putea obține un quantum echivalent cu RCA sau cu CMPC.
- 42 În ceea ce privește RCA, invocată de reclamantă, trebuie arătat că aceasta corespunde unei rentabilități medii a ansamblului investițiilor sale implicând ansamblul capitalului (fonduri proprii și datorii pe termen lung) pe care l-a utilizat.
- 43 Desigur, în replică, reclamanta menționează, în legătură cu RCA, mai multe investiții, și anume investiții în limita a aproximativ 1,7 miliarde de euro pentru achiziționarea de noi licențe de telefonie mobilă, investiții în limita a aproximativ 108,1 milioane de euro pentru cheltuieli de cercetare și dezvoltare și investiții în limita a aproximativ 101,3 milioane de euro în imobilizări necorporale care trebuie activate, pe care le-a constituit ea însăși.

- 44 Cu toate acestea, reclamanta se limitează, fără alte precizări, să susțină că, cu suma de care a fost privată, ar fi putut finanța investiții suplimentare. Așadar, ea nu identifică în mod concret un proiect precis în care ar fi putut investi și la care ar fi renunțat. Dimpotrivă, ea susține că, între anii 2015 și 2018, a concretizat numeroase posibilități de investiții. Pe de altă parte, ea nu furnizează rentabilitatea fiecăruia dintre proiectele pe care le citează.
- 45 În ceea ce privește CMPC, el se definește ca media ponderată a costului ansamblului surselor de finanțare ale întreprinderii. Mai precis, el constituie media ponderată a costului capitalurilor proprii (o rată fără risc asociată unei prime de risc de piață adaptate caracteristicilor întreprinderii prin intermediul unui coeficient beta) și a costului datoriei. Costul capitalurilor proprii și costul datoriei sunt costuri prevăzute, iar nu costuri istorice. Astfel, CMPC corespunde unei așteptări a investitorilor *ex ante* în schimbul unei asumări de riscuri.
- 46 Or, în susținerea pretențiilor sale, reclamanta invocă un CMPC anual, și anume o rată medie pentru ansamblul proiectelor sale, iar nu rata aplicabilă unui anumit proiect. La fel ca în cazul cererii sale întemeiate pe RCA, aceasta nu a identificat un proiect specific căruia i-ar fi afectat suma de care a fost privată și nu a identificat nici rata de rentabilitate pe care ar fi obținut-o dacă proiectul specific în cauză ar fi fost realizat efectiv, fapt care a fost din nou confirmat în ședință în răspuns la o întrebare a Tribunalului.
- 47 În al treilea rând, reclamanta nu demonstrează că nu dispunea de fondurile necesare pentru a profita de o oportunitate de investiție referitoare la o investiție specifică sau, mai general, că nu dispunea de o sursă alternativă de finanțare. În această privință, este adevărat că, în replică, reclamanta explică faptul că nivelul său de îndatorare este important și că lucrează la limita posibilităților sale financiare. Cu toate acestea, este necesar să se arate că suma de care a fost privată este modestă în raport cu bilanțul său, cu fondurile proprii și cu datoriile sale care se ridică la mai multe zeci de miliarde de euro. Astfel cum arată Comisia, elementele de probă prezentate de reclamantă în replică arată că aceasta din urmă dispunea de capitaluri proprii în cuantum de 45,6 miliarde de euro pentru al treilea trimestru al anului 2019. Pe de altă parte, reiese din elementele de probă prezentate de reclamantă că aceasta din urmă a dispus de asemenea de lichidități și de echivalente de lichidități considerabile pentru perioada 2015-2019, care se ridicau în medie la 5,4 miliarde de euro. Or, cuantumul amenzii plătite în mod nejustificat corespunde unui procent de aproximativ 0,22 % din aceste lichidități și echivalente de lichidități medii.
- 48 Astfel, reclamanta nu a demonstrat că a fost împiedicată să realizeze o investiție care ar fi produs o rentabilitate corespunzătoare RCA-ului sau CMPC-ului pe care îl invocă.
- 49 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentele reclamantei întemeiate pe faptul că, în sectorul telecomunicațiilor, CMPC constituie o valoare de referință recunoscută pentru a efectua o estimare economică a măsurilor de investiții și este determinant pentru obiectivele de rentabilitate ale unei întreprinderi.
- 50 Astfel, pe de o parte, Comisia explică, la punctul 2 din Comunicarea privind calculul costului capitalului pentru infrastructura tradițională în contextul examinării [sale] a notificărilor naționale în sectorul comunicațiilor electronice din Uniunea Europeană, că costul capitalului reprezintă costul de oportunitate implicat de efectuarea unei „anumite investiții” în locul unei alte investiții cu un nivel de risc egal. Ea adaugă că, astfel, costul capitalului reprezintă rata de rentabilitate necesară pentru ca o întreprindere să efectueze o „anumită investiție”. Pe de altă parte, aplicarea automată a CMPC-ului reclamantei pentru orice privire de o sumă de bani

căreia i-a fost victimă ar conduce la concluzia că este cert că ea a fost privată de oportunitatea de a investi într-un anumit proiect care ar fi produs un randament echivalent acestui CMPC. Or, o asemenea abordare nu ar fi compatibilă cu faptul că CMPC integrează o primă de risc. Aceasta nu ar fi compatibilă nici cu obligația care revine reclamantei de a demonstra că a suferit un prejudiciu real și cert.

- 51 În aceste condiții, reclamanta nu a demonstrat că a suferit un beneficiu nerealizat real și cert care ar putea fi întemeiat fie pe RCA, fie pe CMPC.
- 52 Rezultă că cererea formulată cu titlu principal prin care se solicită repararea unui beneficiu nerealizat, echivalent cu RCA-ul sau cu CMPC-ul reclamantei, din cauza privării de beneficiu al cuantumului amenzii plătite în mod nejustificat trebuie respinsă pentru motivul că nu este îndeplinită condiția întemeiată pe demonstrarea realității și a certitudinii prejudiciului, fără a fi necesar să se examineze, pe de o parte, dacă Comisia a săvârșit încălcări suficiente de grave ale unei norme de drept care conferă drepturi particularilor și, pe de altă parte, dacă există o legătură de cauzalitate între respectivele încălcări suficiente de grave și pretinsul beneficiu nerealizat (a se vedea punctul 32 de mai sus).

Cu privire la cererea de despăgubiri formulată cu titlu subsidiar prin care se solicită repararea prejudiciului rezultat din refuzul Comisiei de a plăti dobânzi moratorii

- 53 În primul rând, reclamanta susține că refuzul Comisiei de a-i plăti dobânzi moratorii constituie nu numai o nelegalitate care afectează decizia atacată, ci și o încălcare suficient de gravă a articolului 266 primul paragraf TFUE. În al doilea rând, ea arată că această încălcare suficient de gravă este cauza directă a prejudiciului pe care l-a suferit și care constă în dobânzile moratorii de care a fost privată.

– Cu privire la existența unei încălcări suficiente de grave a articolului 266 primul paragraf TFUE

- 54 Reclamanta arată mai întâi că, atunci când instanța Uniunii constată că cuantumul unei amenzi a fost plătit în mod nejustificat, articolul 266 primul paragraf TFUE obligă Comisia, atunci când rambursează acest cuantum, să plătească dobânzi moratorii. Astfel, un refuz total de plată a dobânzilor moratorii ar încălca într-un mod suficient de grav dispoziția menționată.
- 55 În continuare, reclamanta susține că dreptul la plata dobânzilor moratorii nu este afectat de articolul 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012. Presupunând că această dispoziție poate fi interpretată în sensul că ar reglementa dreptul la plata dobânzilor moratorii, reclamanta invocă, în temeiul articolului 277 TFUE, nelegalitatea acestei dispoziții.
- 56 În sfârșit, reclamanta consideră că obligația de a plăti dobânzi moratorii se naște din momentul în care resursele nu mai sunt la dispoziția persoanei interesate, cu alte cuvinte, în speță, la data la care ea a plătit amenda.
- 57 Comisia răspunde, pe baza argumentelor prezentate în răspuns la cererea de anulare, că nu a încălcat articolul 266 primul paragraf TFUE și că o asemenea încălcare, dacă ar fi admisă, nu ar fi suficient de gravă.

- 58 În primul rând, Comisia susține că rezultă din articolul 266 primul paragraf TFUE că este obligată doar să efectueze o rambursare întemeiată pe principiul îmbogățirii fără justă cauză. Cu alte cuvinte, dispoziția menționată nu i-ar impune să adauge dobânzi moratorii la rambursarea unei amenzi încasate în mod nejustificat. Comisia adaugă că instanțele Uniunii disting diferite tipuri de dobânzi, și anume dobânzile moratorii, care au un caracter forfetar și sancționează o întârziere a efectuării plăților, dobânzile compensatorii, care sunt datorate pentru un prejudiciu cauzat în mod nelegal, și dobânzile acumulate, care trebuie restituite în cazul rambursărilor.
- 59 În al doilea rând, Comisia arată că plata pe care a efectuat-o în favoarea reclamantei ține seama de dobânzile acumulate în conformitate cu dispozițiile coroborate ale articolului 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 și ale articolului 83 din Regulamentul (UE, Euratom) nr. 966/2012 al Parlamentului European și al Consiliului din 25 octombrie 2012 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii și de abrogare a Regulamentului (CE, Euratom) nr. 1605/2002 al Consiliului (JO 2012, L 298, p. 1, denumit în continuare „Regulamentul financiar”). În opinia sa, plata dobânzilor acumulate urmărește să o despăgubească pe reclamantă ca urmare a îmbogățirii fără justă cauză a Comisiei din cauza amenzii excedentare. Aceasta explică faptul că, în speță, ea a investit cuantumul amenzii pe care a plătit-o reclamanta, dar că rentabilitatea plasamentului respectiv a fost negativă. Astfel, „îmbogățirea” sa ca urmare a amenzii excedentare plătite de reclamantă ar fi fost negativă sau egală cu zero. În plus, Comisia afirmă că, în urma pronunțării Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), ea a ținut seama, fără întârziere, de dobânzile acumulate pentru a restitui reclamantei îmbogățirea fără justă cauză, rezultată din cuantumul amenzii încasate în mod nejustificat.
- 60 În al treilea rând, Comisia susține că nu era obligată să plătească dobânzi moratorii.
- 61 Mai întâi, Comisia explică faptul că dobânzile moratorii nu pot avea ca scop să o determine să ramburseze, înainte de pronunțarea hotărârii de reducere a cuantumului amenzii, suma pe care a încasat-o în mod nejustificat. Aceasta adaugă că dobânzile menționate nu trebuie calculate de la data plății amenzii, și anume, în speță, 16 ianuarie 2015. Astfel, ea consideră că nu se poate afla într-o situație de întârziere a efectuării plăților înainte chiar ca Tribunalul să fi constatat existența unei obligații de plată în ceea ce o privește, și anume, în speță, înainte de Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930).
- 62 În continuare, Comisia susține că este obligată să plătească dobânzi moratorii numai atunci când refuză să ramburseze o amendă și dobânzile acumulate ca urmare a unei hotărâri pronunțate de instanța Uniunii care reduce sau anulează cuantumul amenzii respective. În acest caz, punctul de plecare al obligației de a plăti dobânzi moratorii ar fi stabilit după pronunțarea hotărârii în cauză.
- 63 În sfârșit, Comisia consideră că excepția de nelegalitate invocată împotriva articolului 90 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 nu este întemeiată.
- 64 În al patrulea rând, Comisia consideră că Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), introduce obligația ca ea să plătească un nou tip de dobânzi pe care Curtea le califică de asemenea drept „dobânzi moratorii”. Ea interpretează hotărârea menționată în sensul că ar trebui să plătească acest tip de dobânzi chiar fără a se afla în întârzierea efectuării plăților, cu alte cuvinte fără să fie în situația unui debitor care nu ar fi plătit în termen o sumă exigibilă și determinată. În opinia sa, este vorba, dimpotrivă, despre dobânzi de natură compensatorie.

- 65 În plus, Comisia explică faptul că obligația de a plăti dobânzi moratorii urmărește două obiective, și anume despăgubirea creditorului și sancționarea nelegalității comportamentului debitorului care ar determina plata tardivă a datoriei sale. Or, ea consideră că există o anumită contradicție între aceste două obiective. Astfel, amenda pe care o aplică nu ar putea, în aceeași perioadă și simultan, pe de o parte, să fie exigibilă în aplicarea unei decizii valabile și executorii în temeiul articolului 299 TFUE și, pe de altă parte, să trebuiască să fie rambursată de aceasta. Numai în ipoteza excepțională în care decizia sa ar fi calificată drept inexistentă, obligația de a plăti amenda cuprinsă în această decizie ar fi, *ex tunc*, lipsită de orice temei juridic. Astfel, Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), ar trebui interpretată în sensul că obligația de a plăti dobânzi moratorii nu urmărește să sancționeze o întârziere în rambursarea amenzii. Obligația de rambursare a amenzii ar exista începând cu Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), astfel cum ar rezulta din articolul 266 primul paragraf TFUE.
- 66 În al cincilea rând, Comisia consideră că principiile stabilite în Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), nu sunt aplicabile în speță.
- 67 În această privință, Comisia explică faptul că, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), Tribunalul anulasă în prealabil în totalitate partea din decizia sa prin care se aplica Printeos SA o amendă, ca urmare a unei motivări insuficiente. Astfel, în urma Hotărârii din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia (T-201/17, EU:T:2019:81), Comisia ar fi putut relua procedura în stadiul neregularității constatate și ar fi putut exercita din nou competența sa de a aplica amenzi.
- 68 În schimb, în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), Tribunalul ar fi redus și, așadar, ar fi modificat quantumul amenzii în exercitarea competenței sale de fond în temeiul articolului 261 TFUE și al articolului 31 din Regulamentul nr. 1/2003.
- 69 În cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), competența de a aplica sancțiuni ar fi fost transferată instanței Uniunii, iar Tribunalul s-ar fi substituit Comisiei pentru a efectua o nouă stabilire a quantumului amenzii. Exercitarea acestei competențe de către Tribunal ar putea produce numai efecte *ex nunc*. Reducerea quantumului amenzii ar fi rezultatul propriei aprecieri a Tribunalului care ar fi înlocuit aprecierea Comisiei. Tribunalul ar fi apreciat el însuși situația de fapt și ar fi exercitat competența de a aplica sancțiuni. Această reducere a quantumului amenzii ar fi fost stabilită pentru prima dată la data hotărârii pronunțate de Tribunal. Anterior, nu ar fi existat o datorie în sarcina Comisiei și nici, *a fortiori*, un quantum determinat.
- 70 Comisia deduce de aici că, atunci când instanțele Uniunii își exercită competența de fond, nu este posibilă o aplicare *ex tunc* a dobânzilor moratorii.
- 71 Cu titlu introductiv, trebuie să se constate că articolul 266 primul paragraf TFUE constituie o normă de drept care are ca obiect conferirea de drepturi particularilor. Astfel, această dispoziție prevede o obligație absolută și necondiționată a instituției emitente a actului anulat de a lua, în interesul reclamantului care a obținut câștig de cauză, măsurile impuse de executarea hotărârii de anulare, căreia îi corespunde un drept al reclamantului la respectarea deplină a acestei obligații.

- 72 În ceea ce privește existența unei încălcări suficient de grave a articolului 266 primul paragraf TFUE, trebuie amintit că, atunci când au fost încasate sume cu încălcarea dreptului Uniunii, din dreptul respectiv rezultă o obligație de a le restitui cu dobândă. Această situație se regăsește, printre altele, în cazul sumelor care au fost încasate în aplicarea unui act al Uniunii declarat nevalid sau anulat de instanța Uniunii (a se vedea Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctele 66 și 67 și jurisprudența citată).
- 73 În special, în cazul anulării de către instanța Uniunii a unui act care a implicat plata unei sume către Uniune, plata de dobânzi moratorii constituie o măsură de executare a hotărârii de anulare, în sensul articolului 266 primul paragraf TFUE, întrucât urmărește despăgubirea forfetară pentru privarea de beneficiul unei creanțe și încurajarea debitorului să execute, în cel mai scurt timp, hotărârea de anulare (Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International, C-336/13 P, EU:C:2015:83, punctul 30, și Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 68; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană, C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672, punctul 55).
- 74 În ceea ce privește stabilirea obligațiilor care revin Comisiei în temeiul articolului 266 TFUE în executarea unei hotărâri care anulează și reduce quantumul unei amenzi impuse unei întreprinderi pentru încălcarea normelor de concurență, acestea presupun, în primul rând, obligația Comisiei de a restitui în tot sau în parte quantumul amenzii plătite de întreprinderea în cauză, în măsura în care plata respectivă trebuie calificată drept nedatorată ca urmare a hotărârii. Această obligație privește nu numai quantumul principal al amenzii plătite în mod nejustificat, ci și dobânzile moratorii produse de quantumul respectiv [a se vedea în acest sens Hotărârea din 10 octombrie 2001, Corus UK/Comisia, T-171/99, EU:T:2001:249, punctele 52 și 53, Hotărârea din 8 iulie 2004, Corus UK/Comisia, T-48/00, EU:T:2004:219, punctul 223, și Ordonanța din 4 mai 2005, Holcim (Franța)/Comisia, T-86/03, EU:T:2005:157, punctul 30].
- 75 Acordarea de dobânzi moratorii pentru quantumul plătit în mod nejustificat apare ca o componentă indispensabilă a obligației de repunere în situația anterioară care revine Comisiei în urma unei hotărâri de anulare sau de fond (Hotărârea din 10 octombrie 2001, Corus UK/Comisia, T-171/99, EU:T:2001:249, punctul 54; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia, T-201/17, EU:T:2019:81, punctul 56).
- 76 Rezultă că, prin neacordarea niciunei dobânzi moratorii pentru quantumul principal al amenzii rambursat ca urmare a unei hotărâri de anulare sau de reducere a quantumului unei amenzi aplicate unei întreprinderi pentru încălcarea normelor de concurență, Comisia se abține să ia o măsură impusă de executarea acestei hotărâri și încalcă, pentru acest motiv, obligațiile care îi revin în temeiul articolului 266 TFUE [Ordonanța din 4 mai 2005, Holcim (Franța)/Comisia, T-86/03, EU:T:2005:157, punctul 31; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 8 iulie 2008, BPB/Comisia, T-53/03, EU:T:2008:254, punctul 488].
- 77 Este adevărat mai întâi că, în temeiul articolului 299 TFUE, deciziile Comisiei care impun o obligație pecuniară în sarcina altor persoane decât statele membre constituie titlu executoriu. În continuare, în temeiul articolului 278 TFUE, acțiunile cu care este sesizată Curtea împotriva unor asemenea tipuri de decizie nu au efect suspensiv. În sfârșit, deciziile Comisiei beneficiază de o prezumție de validitate atât timp cât nu au fost anulate sau revocate (a se vedea Hotărârea din 17 iunie 2010, Lafarge/Comisia, C-413/08 P, EU:C:2010:346, punctul 81 și jurisprudența citată).

78 Este de asemenea adevărat că obligația de a plăti dobânzi moratorii poate fi avută în vedere numai atunci când creanța principală este certă în ceea ce privește cuantumul său sau cel puțin determinabilă pe baza unor elemente obiective stabilite (Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 55).

79 Cu toate acestea, în primul rând, trebuie arătat că articolul 83 din Regulamentul financiar aplicabil în speță prevedea, printre altele:

„(1) Sumele provenite din amenzi, penalități și sancțiuni, precum și orice dobânzi acumulate sau alte venituri generate de acestea, nu se înregistrează ca venituri bugetare atât timp cât deciziile care le-au impus pot fi respinse de [Curte].

(2) Sumele menționate la alineatul (1) se înregistrează ca venituri bugetare cât mai curând posibil și cel târziu în exercițiul financiar care urmează epuizării tuturor căilor judiciare de atac. Sumele care urmează să fie rambursate entității care le-a plătit în urma unei hotărâri a [Curții] nu se înregistrează ca venituri bugetare.

[...]

(4) Comisia este împuternicită să adopte acte delegate [...] în ceea ce privește stabilirea normelor detaliate privind sumele provenite din amenzi, penalități și dobânzi acumulate.”

80 Articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, aplicabil în speță, prevedea, printre altele:

„(1) În cazul în care se introduce o acțiune în fața [Curții] împotriva unei decizii a Comisiei de impunere a unei amenzi sau a altor penalități în temeiul TFUE sau al Tratatului Euratom și până când toate căile legale de atac au fost epuizate, debitorul fie plătește cu titlu provizoriu sumele respective în contul bancar desemnat de contabil, fie furnizează o garanție financiară acceptată de contabil. Garanția este independentă de obligația plății amenzii sau a penalității cu titlu cominatoriu sau a altor penalități și se execută de la primul apel. Aceasta acoperă valoarea creanței principale și a dobânzii datorate, astfel cum se prevede la articolul 83 alineatul (4).

(2) Comisia asigură sumele încasate cu titlu provizoriu prin investirea acestora în active financiare, garantând astfel securitatea și lichiditatea fondurilor și vizând, de asemenea, generarea unui randament pozitiv.

[...]

(4) După ce toate căile legale de atac au fost epuizate și în cazul în care amenda sau penalitatea a fost anulată sau redusă, se iau oricare dintre următoarele măsuri:

(a) sumele încasate în mod nejustificat și dobânda generată sunt rambursate terțului respectiv. În cazurile în care rentabilitatea globală generată pentru perioada relevantă a fost negativă, valoarea nominală a sumelor încasate în mod nejustificat se rambursează;

(b) în cazul în care s-a depus o garanție financiară, aceasta se eliberează în consecință.”

81 Articolul 24 alineatul (2) din Decizia C(2013) 2488 final a Comisiei din 2 mai 2013 privind dispozițiile de procedură internă pentru recuperarea creanțelor născute din administrarea directă și recuperarea amenzilor, a sumelor forfetare și a penalităților cu titlu cominatoriu în temeiul

tratatelor, care înlocuiește Decizia C(2011) 4212 final din 17 iunie 2011 și care a fost modificată prin Decizia C(2014) 2786 a Comisiei din 30 aprilie 2014, arată de asemenea că, atunci când debitorul formulează o acțiune în fața unei instanțe a Uniunii împotriva unei decizii a Comisiei de impunere a unei amenzi, contabilul încasează „cu titlu provizoriu” quantumurile în discuție de la debitor. Această dispoziție prevede în plus că, în funcție de decizia judiciară definitivă, quantumurile încasate cu titlu provizoriu, atât sub formă de principal, cât și sub formă de dobânzi, vor fi fie contabilizate definitiv ca venituri, fie „rambursate” operatorilor economici *pro rata* acestei decizii.

- 82 Astfel, din reglementarea aplicabilă menționată la punctele 79-81 de mai sus reiese că, atunci când o societate introduce o acțiune în fața instanței Uniunii pentru a contesta o decizie prin care Comisia i-a aplicat o amendă, plata amenzii efectuată de această societate prezintă un caracter provizoriu până la epuizarea căilor de atac. Reglementarea menționată prevede de asemenea *ex ante* că o societate care a plătit o amendă ulterior anulată sau redusă dispune de un drept la rambursarea quantumurilor încasate în mod nejustificat și, așadar, de o creanță de restituire.
- 83 În al doilea rând, Comisia invocă faptul că, în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), Tribunalul a redus quantumul amenzii în cadrul exercitării competenței sale de fond.
- 84 Cu toate acestea, mai întâi trebuie să se constate că, prealabil exercitării competenței sale de fond și reducerii quantumului amenzii aplicate reclamantei, Tribunalul a anulat în parte, în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), dispoziția care constata realitatea practicii prevăzute la articolul 1 alineatul (2) litera (d) din Decizia din 2014 (a se vedea punctul 5 de mai sus). Pe de altă parte, Tribunalul a anulat articolul 2 din aceeași decizie în măsura în care stabilea quantumul amenzii la plata căruia era obligată numai reclamanta la 31 070 000 de euro (a se vedea punctul 6 de mai sus).
- 85 În ce privește efectele anulării unui act pronunțată de instanța Uniunii, trebuie amintit că aceasta operează *ex tunc* și are, așadar, ca efect eliminarea retroactivă a actului anulat din ordinea juridică (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 aprilie 1988, Asteris și alții/Comisia, 97/86, 99/86, 193/86 și 215/86, EU:C:1988:199, punctul 30, Hotărârea din 13 decembrie 1995, Exporteurs in Levende Varkens și alții/Comisia, T-481/93 și T-484/93, EU:T:1995:209, punctul 46, și Hotărârea din 10 octombrie 2001, Corus UK/Comisia, T-171/99, EU:T:2001:249, punctul 50).
- 86 În continuare, trebuie subliniat că nici dispozițiile sau textele menționate la punctele 79-81 de mai sus, nici jurisprudența amintită la punctele 74-76 de mai sus nu efectuează o distincție după cum instanța Uniunii numai a anulat în tot sau în parte amenda aplicată unui reclamant sau a redus această amendă după ce a anulat-o.
- 87 În sfârșit, atunci când instanța Uniunii substituie aprecierea Comisiei cu propria apreciere și reduce quantumul amenzii în cadrul exercitării competenței sale de fond, aceasta înlocuiește, în cadrul deciziei Comisiei, quantumul stabilit inițial în decizia respectivă cu cel care rezultă din propria apreciere. Această reducere modifică retroactiv decizia Comisiei. Se consideră că amenda redusă în urma noii aprecieri a instanței Uniunii a fost întotdeauna cea aplicată de Comisie. În ceea ce privește reducerea menționată, se consideră, așadar, că decizia Comisiei, ca urmare a efectului substitutiv al hotărârii pronunțate de instanța Uniunii, a fost întotdeauna cea care rezultă din aprecierea acesteia din urmă (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iulie 1995, CB/Comisia, T-275/94, EU:T:1995:141, punctele 60-65 și 85-87).

- 88 În al treilea rând, pe de o parte, încurajarea „să execute, în cel mai scurt timp, hotărârea de anulare” nu este decât unul dintre cele două obiective ale plății de dobânzi moratorii avute în vedere de Curte la punctul 30 din Hotărârea din 12 februarie 2015, Comisia/IPK International (C-336/13 P, EU:C:2015:83). Or, acordarea de dobânzi moratorii de la data plății provizorii a amenzii în cauză urmărește celălalt obiectiv avut în vedere de Curte, și anume despăgubirea forfetară a întreprinderii care a plătit amenda respectivă pentru privarea de beneficiul fondurilor sale în perioada cuprinsă între data plății provizorii a amenzii menționate și data rambursării acesteia. Pe de altă parte, în cazul anulării unei decizii care a presupus plata, cu titlu provizoriu, a unei sume precum o amendă aplicată pentru încălcarea normelor de concurență, obligația de a rambursa suma plătită însoțită de dobânzi moratorii calculate de la data plății acestei sume constituie o încurajare ca instituția vizată să dea dovadă de o atenție deosebită cu ocazia adoptării unor asemenea decizii, care pot presupune, pentru o persoană fizică, obligația de a plăti imediat sume considerabile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctele 85 și 86).
- 89 În Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), Curtea a considerat, așadar, că acordarea de dobânzi moratorii de la data plății provizorii a amenzii nu urmărea obiectivul de a încuraja Comisia „să execute, în cel mai scurt timp, hotărârea de anulare”.
- 90 Astfel, desigur, obligația de a plăti dobânzi moratorii nu poate avea ca obiectiv încurajarea Comisiei să ramburseze, înainte de pronunțarea hotărârii de anulare și de reducere a cuantumului amenzii pe care a aplicat-o, suma pe care a încasat-o în mod nejustificat. Cu toate acestea, obligația de a plăti dobânzi moratorii în cazul anulării și al reducerii de către instanța Uniunii a cuantumului unei amenzi aplicate de Comisie nu urmărește obiectivul de a sancționa o întârziere culpabilă a acestei instituții. Obligația de a plăti dobânzi moratorii într-o asemenea situație urmărește în special despăgubirea forfetară pentru o întârziere obiectivă care decurge, în primul rând, din durata procedurii în fața instanței Uniunii, în al doilea rând, din faptul că reglementarea financiară relevantă prevede că o societate care a plătit cu titlu provizoriu o amendă ulterior anulată sau redusă dispune de o creanță de restituire (a se vedea punctele 79-82 de mai sus) și, în al treilea rând, din retroactivitatea reducerii cuantumului amenzii efectuată de instanța Uniunii (a se vedea punctele 84-87 de mai sus).
- 91 Comisia susține că, dacă ar fi considerată debitoare a dobânzilor moratorii la o dată anterioară hotărârii instanței Uniunii de anulare sau de reducere a cuantumului unei amenzi, aceasta ar contraveni funcției disuasive a amenzilor în cauzele de concurență. În această privință, ea explică mai întâi că există o legătură intrinsecă între interzicerea practicilor anticoncurențiale în temeiul articolelor 101 și 102 TFUE și impunerea de amenzi, în continuare, că articolele menționate ar fi inoperante dacă nu ar fi însoțite de sancțiuni, prevăzute la articolul 103 alineatul (2) litera (a) TFUE, și, în sfârșit, că amenzile ar trebui să nu fie atenuate de circumstanțe externe.
- 92 Cu toate acestea, în primul rând, trebuie amintit că noțiunea de descurajare constituie unul dintre elementele care trebuie luate în considerare la calcularea cuantumului amenzii (Hotărârea din 26 septembrie 2013, Alliance One International/Comisia, C-679/11 P, nepublicată, EU:C:2013:606, punctul 73, și Hotărârea din 4 septembrie 2014, YKK și alții/Comisia, C-408/12 P, EU:C:2014:2153, punctul 84). Rezultă că funcția disuasivă a amenzilor a fost în mod necesar luată în considerare de Tribunal în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), atunci când și-a exercitat competența de fond pentru a reduce, cu efect retroactiv, cuantumul amenzii pe care îl datora reclamanta (a se vedea punctul 87 de mai sus).

- 93 În al doilea rând, este necesar să se arate că funcția disuasivă a amenzilor trebuie conciliată cu principiul protecției jurisdicționale efective care figurează la articolul 47 din Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene. Or, respectarea principiului menționat este asigurată prin intermediul controlului de legalitate prevăzut la articolul 263 TFUE, completat de competența de fond cu privire la cuantumul amenzii, prevăzută la articolul 31 din Regulamentul nr. 1/2003. Instanța Uniunii este astfel în măsură să exercite un control atât de drept, cât și de fapt și să aprecieze probele, să anuleze decizia atacată și să modifice cuantumul amenzilor (a se vedea în acest sens Hotărârea din 6 noiembrie 2012, *Otis și alții*, C-199/11, EU:C:2012:684, punctele 62 și 63 și jurisprudența citată). S-a statuat de asemenea că, pentru a respecta cerințele unui control de fond în sensul articolului 47 din Carta drepturilor fundamentale în ceea ce privește amenda, instanța Uniunii este obligată, în exercitarea competențelor prevăzute la articolele 261 și 263 TFUE, să examineze orice critică, de drept sau de fapt, prin care se urmărește să se demonstreze inadecvarea cuantumului amenzii în raport cu gravitatea și cu durata încălcării (Hotărârea din 10 iulie 2014, *Telefónica și Telefónica de España/Comisia*, C-295/12 P, EU:C:2014:2062, punctul 200, și Hotărârea din 26 septembrie 2018, *Infineon Technologies/Comisia*, C-99/17 P, EU:C:2018:773, punctul 195). Competența de fond constituie o garanție suplimentară de care beneficiază întreprinderile (a se vedea în acest sens Hotărârea din 28 iunie 2005, *Dansk Rørindustri și alții/Comisia*, C-189/02 P, C-202/02 P, C-205/02 P-C-208/02 P și C-213/02 P, EU:C:2005:408, punctul 445, Hotărârea din 6 octombrie 1994, *Tetra Pak/Comisia*, T-83/91, EU:T:1994:246, punctul 235, și Hotărârea din 17 decembrie 2015, *Orange Polska/Comisia*, T-486/11, EU:T:2015:1002, punctul 91).
- 94 În al treilea rând, funcția disuasivă a amenzilor trebuie să fie de asemenea conciliată cu obiectivele urmărite prin acordarea de dobânzi moratorii ca urmare a exercitării de către instanța Uniunii a competențelor sale și în special a competenței sale de fond, și anume, pe de o parte, despăgubirea forfetară a întreprinderii care a plătit în mod provizoriu această amendă pentru privarea de beneficiul fondurilor sale în perioada cuprinsă între data plății provizorii a amenzii menționate și data rambursării acesteia și, pe de altă parte, încurajarea instituției vizate să dea dovadă de o atenție deosebită cu ocazia adoptării unor decizii, precum deciziile prin care se aplică amenzi, care pot presupune obligația ca un particular să plătească imediat sume considerabile (a se vedea punctul 88 de mai sus).
- 95 În consecință, în lumina motivelor expuse la punctele 79-94 de mai sus, trebuie să se considere, pe de o parte, că creanța principală deținută de reclamantă în speță exista și era certă în ceea ce privește cuantumul său maxim sau cel puțin determinabilă pe baza unor elemente obiective stabilite la data plății provizorii a amenzii de către aceasta din urmă, și anume 16 ianuarie 2015. Pe de altă parte, Comisia era obligată, în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE, să plătească dobânzi moratorii pentru partea din cuantumul amenzii considerată nedatorată de Tribunal în Hotărârea din 13 decembrie 2018, *Deutsche Telekom/Comisia* (T-827/14, EU:T:2018:930), pentru perioada cuprinsă între data plății provizorii a amenzii și data rambursării părții din cuantumul amenzii considerată nedatorată.
- 96 Această concluzie nu este repusă în discuție de argumentele Comisiei întemeiate, în primul rând, pe dispozițiile articolului 90 alineatul (4) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 și, în al doilea rând, pe faptul că dobânzile datorate începând de la plata amenzii trebuie calificate drept dobânzi compensatorii.
- 97 Astfel, în ceea ce privește argumentele Comisiei întemeiate pe dispozițiile articolului 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 (a se vedea punctul 80 de mai sus), din acest articol nu rezultă că, atunci când Comisia este obligată să ramburseze cuantumul unei amenzi încasate cu titlu

- provizoriu, ea este, în orice caz, scutită de obligația de a adăuga la acest quantum dobânzi moratorii (Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 73).
- 98 În plus, atunci când dobânzile „acumulate” prevăzute la articolul 90 alineatul (4) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 au un quantum inferior celui al dobânzilor moratorii datorate sau chiar nu există dobânzi acumulate, rentabilitatea capitalului investit fiind negativă, Comisia este obligată, pentru a-și respecta obligația care decurge din articolul 266 TFUE, să plătească persoanei interesate diferența dintre quantumul eventualelor „dobânzi acumulate”, în sensul articolului 90 alineatul (4) din regulamentul delegat menționat, și cel al dobânzilor moratorii datorate pentru perioada cuprinsă între data plății sumei în discuție și data rambursării sale (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctele 75 și 76).
- 99 Astfel, în speță, în măsura în care este cert că investirea de către Comisie a quantumului amenzii plătite de reclamantă în executarea Deciziei din 2014 nu a produs dobânzi, Comisia era obligată, ca urmare a Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), să ramburseze reclamantei partea din quantumul amenzii considerată nedatorată, însoțită de dobânzi moratorii, fără ca articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 să împiedice acest lucru (a se vedea prin analogie Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 77).
- 100 Trebuie adăugat că Comisia nu se poate prevala în mod util de împrejurarea că reclamanta nu a contestat, în cauza în care s-a pronunțat Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), articolul 2 din Decizia din 2014, al cărui al patrulea paragraf se întemeia pe articolul 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012. Ea nu poate invoca nici împrejurarea că Tribunalul a anulat în parte articolul 2 din decizia menționată fără a repune în discuție trimiterea la articolul 90 din acest regulament delegat.
- 101 Desigur, în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), Tribunalul a anulat articolul 2 din Decizia din 2014 doar în măsura în care stabilirea quantumului amenzii la plata căruia era obligată numai reclamanta la 31 070 000 de euro. Pe de altă parte, el a stabilit quantumul amenzii la plata căruia era obligată numai reclamanta la 19 030 981 de euro.
- 102 Cu toate acestea, al patrulea paragraf al articolului 2 din Decizia din 2014 nu privește condițiile în care Comisia, în cazul anulării deciziei menționate și al reducerii quantumului amenzii pe care îl prevede această decizie, va rambursa quantumul amenzii plătite cu titlu provizoriu de întreprinderea menționată (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 92).
- 103 Pe de altă parte, în cazul anulării unei decizii de aplicare a unei amenzi pentru încălcarea normelor de concurență și în cazul reducerii quantumului amenzii pe care îl prevede această dispoziție, obligația Comisiei de a rambursa în tot sau în parte quantumul amenzii plătite cu titlu provizoriu însoțit de dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între data plății provizorii a respectivei amenzi și data rambursării acesteia decurge în mod direct din articolul 266 TFUE (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 94).

- 104 Rezultă că Comisia nu dispune de competența de a stabili, printr-o decizie individuală, condițiile în care va plăti dobânzi moratorii în cazul anulării deciziei de aplicare a unei amenzi care a fost plătită cu titlu provizoriu și în cazul reducerii cuantumului amenzii prevăzut de această dispoziție (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 95).
- 105 Prin urmare, argumentele Comisiei întemeiate pe dispozițiile articolului 90 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 trebuie respinse fără a fi necesară pronunțarea cu privire la excepția de nelegalitate a acestei dispoziții invocată de reclamantă.
- 106 În ceea ce privește argumentele Comisiei întemeiate pe faptul că dobânzile datorate începând de la plata amenzii trebuie calificate drept dobânzi compensatorii, trebuie subliniat că prin categoria dobânzilor compensatorii se urmărește compensarea scurgerea timpului până la evaluarea judiciară a cuantumului prejudiciului, independent de orice întârziere imputabilă debitorului (a se vedea Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 56 și jurisprudența citată).
- 107 Or, obligația Comisiei de a plăti dobânzi moratorii în speță începând de la plata provizorie efectuată de reclamantă decurge în mod direct din obligația de executare, în conformitate cu articolul 266 primul paragraf TFUE, a Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930).
- 108 Creanța principală a reclamantei era o creanță de restituire legată de plata unei amenzi care fusese efectuată cu titlu provizoriu. Această creanță exista și era certă în ceea ce privește cuantumul său maxim sau cel puțin determinabilă pe baza unor elemente obiective stabilite la data plății menționate (a se vedea punctele 79-95 de mai sus) și nu trebuia să facă obiectul unei evaluări judiciare.
- 109 Dobânzile datorate în această ipoteză sunt dobânzi moratorii și nu poate fi vorba, în speță, despre plata unor dobânzi compensatorii (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctele 78 și 79).
- 110 Așadar, Comisia nu poate susține în mod întemeiat că dobânzile pe care le-ar putea datora pentru perioada cuprinsă între data plății provizorii a amenzii de către reclamantă și expirarea termenului pentru executarea Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), trebuie calificate drept dobânzi compensatorii.
- 111 În consecință, Comisia a încălcat articolul 266 primul paragraf TFUE atunci când a refuzat să plătească reclamantei dobânzi moratorii pentru partea din cuantumul amenzii pe care a încasat-o în mod nejustificat, pentru perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015, data plății amenzii, și 19 februarie 2019, data rambursării părții din cuantumul amenzii pe care Tribunalul a considerat-o în cele din urmă nedatorată prin Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930).
- 112 În sfârșit, din cuprinsul punctelor 71-95 de mai sus reiese că, în urma Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), Comisia era obligată, conform unei jurisprudențe consacrate, să ramburseze reclamantei cuantumul amenzii plătite cu titlu provizoriu, însoțit de dobânzi moratorii, și nu dispunea de nicio marjă de apreciere cu privire la oportunitatea de a plăti asemenea dobânzi (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 104).

113 În consecință, având în vedere obligația absolută și necondiționată impusă Comisiei prin articolul 266 primul paragraf TFUE de a plăti dobânzi moratorii, fără ca ea să dispună de o marjă de apreciere în această privință, trebuie să se constate în speță existența unei încălcări suficient de grave a acestei norme de drept care este susceptibilă să angajeze răspunderea extracontractuală a Uniunii în sensul articolului 266 al doilea paragraf TFUE coroborat cu articolul 340 al doilea paragraf TFUE.

– *Cu privire la legătura de cauzalitate și la prejudiciul care trebuie reparat*

114 Reclamanta susține că încălcarea suficient de gravă a articolului 266 primul paragraf TFUE săvârșită de Comisie este cauza directă a prejudiciului pe care l-a suferit și care constă în dobânzile moratorii de care a fost privată. Ea explică faptul că, în temeiul articolului 83 alineatul (2) litera (b) și al articolului 111 alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, rata dobânzilor moratorii adecvată este rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate. În opinia sa, rata dobânzilor moratorii care trebuie aplicată este, în speță, rata de 3,55 % care corespunde ratei utilizate de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, respectiv 0,05 % aplicabilă în luna ianuarie a anului 2015, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate. Ea apreciază că aplicarea acestei rate la suma de 12 039 019 euro, pe care a plătit-o în mod nejustificat, permite evaluarea prejudiciului său la 1 750 522,83 euro.

115 Comisia răspunde că a refuzat să plătească dobânzi moratorii numai începând cu decizia atacată, din 28 iunie 2019, astfel încât o despăgubire nu ar fi putut, în orice caz, să fie solicitată decât începând cu această dată. Pe de altă parte, aceasta arată că reclamanta nu a respectat procedura prevăzută la articolul 111 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 și, așadar, nu poate solicita dobânzi penalizatoare în sensul articolului 111 alineatul (4) litera (a) coroborat cu articolul 83 din regulamentul delegat menționat. În sfârșit, ea susține că, în ipoteza în care Tribunalul ar considera că principiile deduse în Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), sunt aplicabile în speță, rata dobânzilor moratorii aplicabilă ar trebui să fie rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu un punct procentual și jumătate, prin analogie cu articolul 83 alineatul (4) din acest regulament delegat.

116 În primul rând, trebuie amintit că, pentru ca răspunderea extracontractuală a Uniunii să poată fi angajată, prejudiciul trebuie să decurgă în mod suficient de direct din comportamentul nelegal al instituțiilor (Hotărârea din 30 mai 2017, Safa Nicu Sepahan/Consiliul, C-45/15 P, EU:C:2017:402, punctul 61).

117 În speță, trebuie să se constate că nerespectarea de către Comisie a obligației sale de a acorda dobânzi moratorii în temeiul articolului 266 primul paragraf TFUE prezintă o legătură de la cauză la efect suficient de directă cu prejudiciul care constă în pierderea, în perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019, a dobânzilor moratorii pentru quantumul de care reclamanta a fost privată în mod nejustificat (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 105).

118 În al doilea rând, în lumina jurisprudenței menționate la punctul 39 de mai sus, reclamanta susține în mod întemeiat că a suferit un prejudiciu real și cert care este echivalent cu pierderea, în perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019, a dobânzilor moratorii care reprezintă despăgubirea forfetară pentru privarea de beneficiul quantumului amenzii plătit în mod nejustificat în aceeași perioadă.

- 119 Comisia susține că, presupunând că trebuie să plătească dobânzi moratorii, rata acestor dobânzi ar trebui stabilită la o rată forfetară corespunzătoare privării de beneficiu în perioada în cauză, ceea ce ar depinde la rândul său, cel puțin în parte, de împrejurările speței. Mai întâi, Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), nu ar permite să se stabilească rata dobânzilor moratorii aplicabilă în prezenta cauză. Astfel, această hotărâre nu ar indica rata dobânzii care ar fi aplicabilă dobânzilor moratorii. În continuare, presupunând că Curtea ar fi intenționat, prin analogie, să impună Comisiei să plătească dobânzi la rata prevăzută la articolul 83 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, ea apreciază că această rată nu este aplicabilă, prin analogie, în speță. Astfel, quantumul datoriei Comisiei ar fi fost stabilit numai în cadrul exercitării de către Tribunal a competenței sale de fond în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930). În sfârșit, punctul 81 din Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39) ar putea fi interpretat în sensul că rata prevăzută la articolul 83 alineatul (4) din acest regulament delegat, și anume rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu un punct procentual și jumătate, s-ar putea aplica *mutatis mutandis* în speță.
- 120 Trebuie amintit că, în vederea determinării quantumului dobânzilor moratorii care trebuie achitate unei întreprinderi care a plătit o amendă aplicată de Comisie, ca urmare a anulării amenzii respective, această instituție trebuie să aplice rata stabilită în acest scop de Regulamentul delegat nr. 1268/2012 (Hotărârea din 5 septembrie 2019, Uniunea Europeană/Guardian Europe și Guardian Europe/Uniunea Europeană, C-447/17 P și C-479/17 P, EU:C:2019:672, punctul 56).
- 121 Potrivit Curții, din aceasta reiese că Comisia trebuie să aplice rata stabilită la articolul 83 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, care stabilește rata dobânzii pentru creanțele nerambursate la scadență (a se vedea în acest sens Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos, C-301/19 P, EU:C:2021:39, punctul 81).
- 122 Articolul 83 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 figura în secțiunea 3 din capitolul 5 din titlul IV din regulamentul delegat menționat. Capitolul menționat se referea la „[o]perațiuni de venituri”, iar secțiunea menționată privea „[c]onstatarea creanțelor”. Acest articol, care punea în aplicare articolul 78 din Regulamentul financiar, era intitulat „Dobândă penalizatoare” și prevedea:
- „(1) Fără a aduce atingere niciunei dispoziții specifice care derivă din aplicarea reglementărilor sectoriale, orice creanță neplătită la scadența prevăzută la articolul 80 alineatul (3) litera (b) este purtătoare de dobândă în conformitate cu prezentul articol alineatele (2) și (3).
- (2) Rata dobânzii pentru creanțele neplătite la scadența prevăzută la articolul 80 alineatul (3) litera (b) este rata utilizată de Banca Centrală Europeană pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, astfel cum este publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene*, seria C, în vigoare în prima zi calendaristică a lunii în care datoria devine scadentă, majorată cu:
- (a) opt puncte procentuale în cazul în care evenimentul generator este un contract de achiziții publice de bunuri și servicii menționat în titlul V;
- (b) trei puncte procentuale și jumătate în toate celelalte cazuri.

[...]

(4) În cazul amenzilor, dacă debitorul oferă o garanție financiară care este acceptată de contabil în locul plății, rata dobânzii aplicabile de la scadența menționată la articolul 80 alineatul (3) litera (b) este rata menționată la prezentul articol alineatul (2), în vigoare în prima zi a lunii în care decizia privind impunerea unei amenzi a fost adoptată și majorată doar cu un punct procentual și jumătate.”

123 Articolul 111 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 figura în secțiunea 5 din capitolul 6 din titlul IV din regulamentul delegat menționat. Capitolul respectiv se referea la „[o]perațiuni de cheltuieli”, iar secțiunea menționată privea termenele pentru operațiunile de cheltuieli. Acest articol, care punea în aplicare articolul 92 din Regulamentul financiar, era intitulat „Termene de plată și dobânzi penalizatoare” și prevedea, printre altele:

„(1) Se consideră că termenul permis pentru efectuarea plăților include lichidarea, ordonanțarea și plata cheltuielilor.

Acesta începe să curgă de la data la care este primită o cerere de plată.

Cererea de plată se înregistrează de către departamentul autorizat al ordonatorului de credite competent cât mai curând posibil și se consideră ca fiind primită la data la care este înregistrată.

Data plății se consideră a fi data la care se debitează contul instituției.

[...]

(4) La expirarea termenelor de plată prevăzute la articolul 92 alineatul (1) din Regulamentul financiar, creditorul are dreptul la plata unor dobânzi, în conformitate cu următoarele condiții:

(a) ratele dobânzilor sunt cele menționate la articolul 83 alineatul (2) din prezentul regulament;

(b) dobânda se plătește pentru perioada scursă începând din ziua calendaristică ce urmează datei expirării termenului-limită de plată prevăzut la articolul 92 alineatul (1) din Regulamentul financiar și până în ziua plății.”

124 Cu titlu introductiv, trebuie arătat că, atunci când Comisia invocă împrejurarea că quantumul datoriei sale ar fi fost stabilit de Tribunal numai în cadrul exercitării competenței sale de fond în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930), aceasta continuă să susțină că nu era obligată să plătească reclamantei dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între data plății amenzii și data rambursării pe care a efectuat-o. Or, această argumentație trebuie respinsă pentru motivele care figurează la punctele 71-95 de mai sus. Este necesar să se adauge că obligația Comisiei de a plăti reclamantei dobânzi moratorii decurge în mod direct din articolul 266 primul paragraf TFUE, astfel încât, contrar celor susținute de Comisie, reclamanta nu este obligată să prezinte o cerere de plată potrivit procedurii prevăzute la articolul 111 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012.

125 În primul rând, trebuie amintit că, în cazul anulării unei decizii care a presupus plata provizorie a unei amenzi, acordarea de dobânzi moratorii începând de la data acestei plăți urmărește, pe de o parte, să despăgubească în mod forfetar întreprinderea care a plătit amenda respectivă pentru privarea de beneficiul fondurilor sale și, pe de altă parte, să încurajeze Comisia să dea dovadă de o atenție deosebită cu ocazia adoptării unei asemenea decizii (a se vedea punctul 88 de mai sus).

- 126 Situația este aceeași și în cazul anulării și al reducerii cuantumului amenzii de către instanța Uniunii.
- 127 În al doilea rând, având în vedere obiectivele urmărite de dobânzile moratorii datorate de Comisie ca urmare a unei hotărâri de anulare și de reducere a cuantumului unei amenzi, Comisia se află într-o situație de fapt și juridică diferită de o societate care este destinatarul unei decizii prin care i se aplică o amendă și care constituie o garanție bancară. Drepturile și obligațiile Comisiei față de o societate care a plătit amenda sunt astfel diferite de drepturile și obligațiile unei societăți care constituie o garanție bancară față de Comisie.
- 128 În această privință, trebuie subliniat că, atunci când întreprinderea sancționată efectuează plata imediată a amenzii aplicate, aceasta nu face decât să respecte dispozitivul unei decizii executorii în conformitate cu regimul obișnuit prevăzut de tratat [Ordonanța din 12 decembrie 2007, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-113/04, nepublicată, EU:T:2007:377, punctul 44; a se vedea de asemenea în acest sens Hotărârea din 21 aprilie 2005, Holcim (Deutschland)/Comisia, T-28/03, EU:T:2005:139, punctul 126]. În schimb, înlocuirea unei asemenea plăți a amenzii cu o suspendare a plății însoțită de o garanție bancară constituie o derogare de la regimul obișnuit prevăzut de tratat (a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 decembrie 2007, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-113/04, nepublicată, EU:T:2007:377, punctul 44).
- 129 Dacă întreprinderea sancționată optează pentru plata imediată a amenzii, formulând în același timp o acțiune în anulare a acesteia, ea se poate aștepta ca, în ipoteza unei anulări sau a unei reduceri a cuantumului amenzii impuse, Comisia să îi restituie nu numai suma corespunzătoare cuantumului principal al amenzii plătite în mod nejustificat, ci și dobânzile moratorii produse de această sumă (a se vedea în acest sens Ordonanța din 12 decembrie 2007, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-113/04, nepublicată, EU:T:2007:377, punctul 43, precum și jurisprudența citată la punctele 74-76 de mai sus).
- 130 Desigur, înlocuirea plății imediate a amenzii cu o suspendare a plății însoțită de o garanție bancară este în prezent prevăzută de reglementarea financiară relevantă și este oferită, în anumite condiții, de Comisie (a se vedea punctele 80 și 122 de mai sus). Cu toate acestea, în cazul anulării deciziei de aplicare a unei amenzi sau de reducere a cuantumului acesteia, consecințele sunt diferite după cum întreprinderea a optat pentru plata imediată a amenzii sau pentru o suspendare a plății însoțită de constituirea unei garanții bancare (a se vedea în acest sens Hotărârea din 14 iulie 1995, CB/Comisia, T-275/94, EU:T:1995:141, punctele 82-86, și Ordonanța din 12 decembrie 2007, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-113/04, nepublicată, EU:T:2007:377, punctul 44).
- 131 Astfel, atunci când s-a acordat suspendarea plății, Comisia nu trebuie să restituie o amendă încasată în mod nejustificat, întrucât, prin ipoteză, această amendă nu a fost plătită. Pentru același motiv, întreprinderea sancționată nu a fost, așadar, lipsită de beneficiul sumei corespunzătoare cuantumului amenzii încasate în mod nejustificat. Singurul prejudiciu financiar suferit eventual de întreprinderea vizată rezultă din propria decizie de a constitui o garanție bancară [a se vedea în acest sens Hotărârea din 21 aprilie 2005, Holcim (Deutschland)/Comisia, T-28/03, EU:T:2005:139, punctul 129, și Ordonanța din 12 decembrie 2007, Atlantic Container Line și alții/Comisia, T-113/04, nepublicată, EU:T:2007:377, punctul 45].
- 132 În al treilea rând, Comisia nu demonstrează, prin elemente concrete, că aplicarea, în cazul creanțelor de restituire, a unor dobânzi moratorii la rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, prevăzută la

- articolul 83 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, ar fi disproporționată în raport cu obiectivele urmărite de asemenea dobânzi moratorii. Ea nu explică nici faptul că calculul dobânzilor moratorii pe această bază ar avea un impact negativ asupra obligației unei societăți destinate a unei decizii prin care i se aplică o amendă de a plăti imediat cuantumul amenzii respective.
- 133 În al patrulea rând, este adevărat că, la punctul 81 din Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), Curtea nu a indicat dispozițiile precise ale articolului 83 din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 la care făcea referire.
- 134 Cu toate acestea, trebuie arătat că, în aceeași Hotărâre din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), Curtea s-a pronunțat definitiv asupra litigiului după ce a anulat punctul 2 din dispozitivul Hotărârii din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia (T-201/17, EU:T:2019:81), pentru motivul că Tribunalul a săvârșit o eroare de drept atunci când a respins cererea de plată a dobânzilor moratorii formulată de Printeos pentru perioada care începe la 31 martie 2017. Astfel, la punctul 129 din Hotărârea din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), Curtea a statuat că era necesar să se acorde Printeos dobânzi moratorii la rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, prin analogie cu articolul 83 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012.
- 135 În al cincilea rând, reclamanta explică în mod pertinent că, dacă nu ar fi plătit cuantumul amenzii stabilite în mod nelegal, ea ar fi trebuit de asemenea să plătească dobânzi moratorii la rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, prevăzută la articolul 83 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012. Reclamanta deduce de aici în mod întemeiat că, după anularea și reducerea amenzii, Comisia trebuie să fie obligată să plătească dobânzi moratorii pe baza aceleiași rate pentru perioada în care a perceput în mod eronat cuantumul plătit în plus.
- 136 Ținând seama de ceea ce precedă, despăgubirea forfetară a reclamantei pentru privarea de beneficiul fondurilor sale poate fi stabilită prin intermediul aplicării prin analogie a ratei prevăzute la articolul 83 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012, și anume rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare în luna ianuarie a anului 2015, respectiv 0,05 %, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.
- 137 Așadar, este necesar să se admită cererea formulată cu titlu subsidiar în cadrul celui de al treilea capăt de cerere și să se acorde reclamantei o despăgubire în cuantum de 1 750 522,83 euro pentru repararea prejudiciului pe care i l-a cauzat încălcarea suficient de gravă a articolului 266 primul paragraf TFUE și care constă în pierderea de dobânzi moratorii la rata de 3,55 %, în perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019, pentru cuantumul amenzii pe care a plătit-o în mod nejustificat.
- 138 Pe cale de consecință, nu este necesară pronunțarea cu privire la cererea formulată de reclamantă cu titlu încă mai subsidiar în cel de al patrulea capăt de cerere.

Cu privire la dobânzile aferente despăgubirii pe care Tribunalul o acordă reclamantei

- 139 Reclamanta solicită Tribunalului majorarea despăgubirii pe care este susceptibil să i-o acorde cu dobânzi moratorii de la data pronunțării hotărârii care urmează să intervină și până la plata integrală. Această majorare ar trebui să se întemeieze pe rata utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate, sau, cu titlu subsidiar, pe o altă rată a dobânzilor moratorii pe care Tribunalul o va considera adecvată.
- 140 Comisia solicită respingerea acestei cereri pentru motivul că reclamanta nu are dreptul la despăgubire.
- 141 În ceea ce privește o cerere întemeiată pe răspunderea extracontractuală a Uniunii prevăzută la articolul 340 al doilea paragraf TFUE, din jurisprudență reiese că, în lipsa unor împrejurări speciale, obligația de a plăti dobânzi moratorii se naște începând cu hotărârea prin care se constată obligația de reparare a prejudiciului (a se vedea în acest sens Hotărârea din 26 iunie 1990, Sofrimport/Comisia, C-152/88, EU:C:1990:259, punctul 32 și jurisprudența citată).
- 142 Pentru stabilirea ratei dobânzilor moratorii, este adecvat să se țină seama de articolul 99 alineatul (2) litera (b) din Regulamentul (UE, Euratom) 2018/1046 al Parlamentului European și al Consiliului din 18 iulie 2018 privind normele financiare aplicabile bugetului general al Uniunii, de modificare a Regulamentelor (UE) nr. 1296/2013, (UE) nr. 1301/2013, (UE) nr. 1303/2013, (UE) nr. 1304/2013, (UE) nr. 1309/2013, (UE) nr. 1316/2013, (UE) nr. 223/2014, (UE) nr. 283/2014 și a Deciziei nr. 541/2014/UE și de abrogare a Regulamentului financiar (JO 2018, L 193, p. 1). În temeiul acestei dispoziții, rata dobânzii aplicabile se calculează pe baza ratei utilizate de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, astfel cum este publicată în seria C a Jurnalului Oficial al Uniunii Europene în vigoare în prima zi calendaristică a lunii termenului, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate (a se vedea prin analogie Ordonanța din 14 ianuarie 2016, Comisia/Marcuccio, C-617/11 P-DEP, nepublicată, EU:C:2016:17, punctul 12, și Ordonanța din 7 octombrie 2020, Argus Security Projects/Comisia și EUBAM Libya, T-206/17 DEP, nepublicată, EU:T:2020:476, punctul 61).
- 143 În speță, despăgubirea vizată la punctul 137 de mai sus trebuie majorată cu dobânzi moratorii de la data pronunțării prezentei hotărâri și până la plata integrală. Rata dobânzilor moratorii va fi cea utilizată de BCE pentru principalele sale operațiuni de refinanțare la data prezentei hotărâri, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.

Cu privire la cererea de anulare

- 144 În cadrul cererii sale de anulare, reclamanta invocă două motive. Primul motiv este întemeiat pe o încălcare a articolului 266 primul paragraf TFUE, întrucât, în decizia atacată, Comisia a refuzat să îi plătească dobânzi moratorii. Al doilea motiv este întemeiat pe o încălcare a articolului 296 al doilea paragraf TFUE, întrucât decizia atacată ar fi afectată de nemotivare sau de o motivare insuficientă.
- 145 În ceea ce privește al doilea motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 296 al doilea paragraf TFUE, trebuie subliniat că, în lumina modului de redactare a deciziei atacate (a se vedea punctele 12-17 de mai sus), a contextului adoptării sale (a se vedea punctele 1-10 de mai sus), precum și a ansamblului normelor juridice care reglementează materia vizată, reclamanta a fost în măsură să înțeleagă că Comisia a refuzat să îi plătească dobânzi moratorii pentru motivul, pe de o parte, că articolul 266 TFUE îi impunea numai plata dobânzilor „acumulate” menționate la articolul 90

alineatul (4) litera (a) din Regulamentul delegat nr. 1268/2012 și, pe de altă parte, că Hotărârea din 12 februarie 2019, Printeos/Comisia (T-201/17, EU:T:2019:81), nu impunea, în speță, instituției respective să îi plătească dobânzi moratorii. Înțelegerea deciziei atacate de către reclamantă este de altfel confirmată de argumentele invocate de aceasta din urmă în cadrul acțiunii sale. În plus, din cuprinsul punctelor 72-111 de mai sus reiese că Tribunalul a fost în măsură să aprecieze, pe fond, legalitatea refuzului Comisiei de a plăti reclamantei dobânzi moratorii.

146 Al doilea motiv este, așadar, respins.

147 În ceea ce privește primul motiv, întemeiat pe o încălcare a articolului 266 primul paragraf TFUE ca urmare a refuzului Comisiei de a plăti dobânzi moratorii, din cuprinsul punctelor 72-111 de mai sus reiese că Comisia a încălcat această dispoziție atunci când, în decizia atacată, a refuzat să plătească reclamantei dobânzi moratorii pentru partea din cuantumul amenzii pe care a încasat-o în mod nejustificat, pentru perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015, data plății amenzii, și 19 februarie 2019, data rambursării părții din cuantumul amenzii pe care Tribunalul a considerat-o în cele din urmă nedatorată în Hotărârea din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930).

148 Așadar, se impune admiterea primului motiv și anularea deciziei atacate.

Cu privire la cheltuielile de judecată

149 În temeiul articolului 134 alineatul (3) din Regulamentul de procedură, fiecare parte suportă propriile cheltuieli de judecată în cazul în care părțile cad fiecare în pretenții cu privire la unul sau mai multe capete de cerere. Totuși, în cazul în care împrejurările cauzei justifică acest lucru, Tribunalul poate decide ca, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, o parte să suporte o fracțiune din cheltuielile de judecată efectuate de cealaltă parte.

150 În speță, reclamanta a căzut în pretenții cu privire la al doilea capăt de cerere. Cu toate acestea, primul, al treilea și al cincilea capăt de cerere au fost admise. Pe de altă parte, Comisia este obligată să plătească o mare parte din despăgubirea pe care reclamanta a solicitat-o cu titlu de reparare a prejudiciului pe care l-a suferit. În sfârșit, nu reiese din dosar că, ulterior pronunțării Hotărârii din 20 ianuarie 2021, Comisia/Printeos (C-301/19 P, EU:C:2021:39), Comisia a decis să plătească reclamantei dobânzi moratorii pentru perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019. În aceste condiții, trebuie să se decidă că Comisia va suporta propriile cheltuieli de judecată și jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de reclamantă. Reclamanta suportă jumătate din propriile cheltuieli de judecată.

Pentru aceste motive,

TRIBUNALUL (Camera a șaptea extinsă)

declară și hotărăște:

- 1) **Obligă Comisia Europeană să plătească Deutsche Telekom AG o despăgubire în cuantum de 1 750 522,83 euro cu titlu de reparare a prejudiciului suferit.**
- 2) **Despăgubirea menționată la punctul 1) va fi majorată cu dobânzi moratorii de la data pronunțării prezentei hotărâri și până la plata integrală, la rata utilizată de Banca Centrală Europeană (BCE) pentru principalele sale operațiuni de refinanțare, majorată cu trei puncte procentuale și jumătate.**
- 3) **Anulează decizia Comisiei din 28 iunie 2019 prin care se refuză plata de dobânzi moratorii către Deutsche Telekom, pentru perioada cuprinsă între 16 ianuarie 2015 și 19 februarie 2019, pentru cuantumul principal al amenzii rambursat ca urmare a Hotărârii din 13 decembrie 2018, Deutsche Telekom/Comisia (T-827/14, EU:T:2018:930).**
- 4) **Respinge în rest acțiunea.**
- 5) **Obligă Comisia să suporte, pe lângă propriile cheltuieli de judecată, jumătate din cheltuielile de judecată efectuate de Deutsche Telekom.**
- 6) **Obligă Deutsche Telekom să suporte jumătate din propriile cheltuieli de judecată.**

da Silva Passos

Valančius

Reine

Truchot

Sampol Pucurull

Pronunțată astfel în ședință publică la Luxemburg, la 19 ianuarie 2022.

Semnături

Cuprins

Istoricul litigiului	2
Procedura și concluziile părților	5
În drept	6
Cu privire la cererile de despăgubire	6
Cu privire la cererea de despăgubire formulată cu titlu principal prin care se solicită repararea unui beneficiu nerealizat din cauza privării de beneficiul cuantumului amenzii plătite în mod nejustificat	7
Cu privire la cererea de despăgubiri formulată cu titlu subsidiar prin care se solicită repararea prejudiciului rezultat din refuzul Comisiei de a plăti dobânzi moratorii	10
– Cu privire la existența unei încălcări suficient de grave a articolului 266 primul paragraf TFUE	10
– Cu privire la legătura de cauzalitate și la prejudiciul care trebuie reparat	20
Cu privire la dobânzile aferente despăgubirii pe care Tribunalul o acordă reclamantei	25
Cu privire la cererea de anulare	25
Cu privire la cheltuielile de judecată	26